

TECHNOLOGIJOS MOKSLŲ SRITIES LEIDINIŲ TIPIŠKIAUSIŲ MORFOLOGIJOS KLAIDŲ TAISYMO REKOMENDACIJOS

✔ teiktina

✘ vengtina arba neteiktina

1

GRAMATINIŲ ŽODŽIO FORMŲ VARTOJIMAS

• Giminė

Kuopinių skaitvardžių ir įvardžių su priesaga *-et-* moteriškosios giminės forma vengtina.

✔ Uolienomis vadinamos mineralų agregatų, sudarytų iš vieno arba **keleto** mineralų, sandraupos.

✘ Uolienomis vadinamos mineralų agregatų, sudarytų iš vieno arba **keletos** mineralų, sandraupos.

Vyriškosios giminės būdvardžių ir būdvardiškujų žodžių linksniai nevertotini vietoj šių žodžių bevardės giminės arba vietoj tam tikrų daiktavardžių.

✔ Remiantis **tu**, **kas išdėstyta**, aptarta, kokias priklausomybės funkcijas geriausia naudoti aprašant duomenis.

✘ Remiantis **išdėstytu**, aptarta, kokias priklausomybės funkcijas geriausia naudoti aprašant duomenis.

• Skaičius

Veiksmažodžių abstraktų su priesagomis *-imas (-ymas)*, *-umas* daugiskaita nevertotina. Taip pat nevertotina ir kitokių abstrakčių daiktavardžių daugiskaita.

✓ Visų pirma tai blizgesys, spalva, **kietumas**, **klampumas**, **atsparumas** dilimui, **stiprumas** tempiant ir gniuždant, šiluminis **plėtimasis**.

✗ Visų pirma tai blizgesys, spalva, **kietumai**, **klampumai**, **atsparumai** dilimui, **stiprumai** tempiant ir gniuždant, šiluminiai **plėtimaisi**.

Vienaskaitiniai daiktavardžiai gali būti pavartoti daugiskaitos forma, kai abstraktusis daiktavardis **sukonkretėja** ir ima reikšti tam tikrus konkrečius kurios nors ypatybės ar veiksmo pasireiškimo atvejus.

✓ Atliekant eismo srautų **tyrimus**, tikslinga įvertinti eilių susidarymo ir išsklaidymo ypatybes taikant matematinius modelius

Žodžiai *apimtis*, *ilgis*, *plotis* žymi tik **visumą**, kuri gali būti didesnė arba mažesnė, bet yra **neskaičiuojama**, todėl jų daugiskaita nevertotina.

✓ Programinių PID reguliatorių, esančių Compact PID bibliotekoje, valdymo algoritmo skaičiavimo trukmė, taip pat priskirtojo DB **apimtis** priklauso nuo CPU tipo ir jo versijos.

✗ Programinių PID reguliatorių, esančių Compact PID bibliotekoje, valdymo skaičiavimo trukmė, taip pat priskirtojo DB **apimtys** priklauso nuo CPU tipo ir jo versijos.

✓ Sutankinto grunto zonos ar smėlio pakloto matmenys plane turi būti didesni už pastato **plotį** ir **ilgį**.

✗ Sutankinto grunto zonos ar smėlio pakloto matmenys plane turi būti didesni už pastato **pločius** ir **ilgius**.

• Laipsniai

Aukštesniojo ir aukščiausiojo laipsnio neišvestinių būdvardžių ir iš jų padarytųrieveiksmių samplaikinė forma neteiktina. Vartojama **vientisinė forma**.

✓ Dėl kompiuterinių sistemų pažangos optimizavimo metodai tapo vis **svarbesni** įvairiose inžinerinėse programose.

✗ Dėl kompiuterinių sistemų pažangos optimizavimo metodai tapo vis **labiau svarbūs** įvairiose inžinerinėse programose.

Tarptautinių žodžių *maksimalus (-i)*, *minimalus (-i)*, *optimalus (-i)* ir pan., savaime reiškiančių **apibrėžtą ypatybės kiekį**, laipsniuojamoji forma dalykinėje kalboje nevertojama.

✓ Sistemoje fiksuojamas **maksimalus (didžiausias)** eismo srautas, kurio vidutinis judėjimo greitis dvigubai mažesnis nei esant laisvam, nesuvaržytam transporto priemonių judėjimui.

✗ Sistemoje fiksuojamas **maksimaliausias** eismo srautas, kurio vidutinis judėjimo greitis dvigubai mažesnis nei esant laisvam, nesuvaržytam transporto priemonių judėjimui.

• Pagrindinės ir dauginės formos

Dažnai skaitvardžiai *vieneri*, *vienerios* vartojami pagal analogiją su dauginiais skaitvardžiais *dveji*, *dvejos* – *devyneri*, *devynerios*. Tiek pagrindinė, tiek dauginė skaitvardžio *vienas* forma laikomos bendrinės kalbos normomis, tačiau pirmenybė teiktina senajai vartosenai – **pagrindinei formai *vienį*, *vienos***.

- ✓ Renkasi **vienerius** (geriau **vienus**) šortus iš dvejų, **vienerius** (geriau **vienus**) marškinėlius iš penkerių.

• Įvardžiutinės ir neįvardžiutinės formos

Pasakymas *taip vadinamas* neteiktinas, kai turi nurodomąją (primenamąją) pažyminio reikšmę. Vartojama **įvardžiutinė forma *vadinamasis***.

- ✓ Tokie **vadinamieji** neniutoniniai skysčiai gali būti tiriami tik rotaciniais viskozimetrais.
- ✗ Tokie **taip vadinami** neniutoniniai skysčiai gali būti tiriami tik rotaciniais viskozimetrais.

Neįvardžiutinė forma neteiktina rūšiai, išskiriamajai daikto ypatybei reikšti sudėtinuose terminuose ir pavadinimuose.

- ✓ Lygintuvas veikia tik tada, kai apkrova yra **aktyvioji varža**.
- ✗ Lygintuvas veikia tik tada, kai apkrova yra **aktyvi varža**.

• Sangražinės ir nesangražinės formos

Sangražinė forma neteiktina, kai veiksmas negali vykti savaime.

- ✓ Gretasienio įstrižainės **bus išreikštos** šiais vektoriais.
- ✗ Gretasienio įstrižainės **išsireikš** šiais vektoriais.

Iš sangražinių formų pavieniai vertiniai *randasi* reikšme „yra“ ir *gaunasi* reikšme „išeina“ neteiktini. Šie veiksmažodžiai taisyklingai vartojami tada, kai turi reikšmę „atsigauti“ ir „atsirasti“.

- ✓ Banginis yra šiltakraujis, tačiau neturi keturių kojų ir nežiemoja, todėl, remiantis sukonstruotu medžiu, jis **yra** ne žinduolis.
- ✗ Banginis yra šiltakraujis, tačiau neturi keturių kojų ir nežiemoja, todėl, remiantis sukonstruotu medžiu, **gaunasi**, kad jis ne žinduolis.

• Rūšis

Veikiamasis esamojo laiko dalyvis neteiktinas daikto paskirčiai, rūšiai, tipui nusakyti. Vietoj jo vartojamas **esamojo laiko dalyvis, kilmininkas, būdvardis**.

- ✓ **Skenuojamuosiuose** elektroniniuose mikroskopuose tiriamojo objekto reljefo vaizdas gaunamas judant labai plonam elektronų srautui.
- ✗ **Skenuojančiuose** elektroniniuose mikroskopuose tiriamojo objekto reljefo vaizdas gaunamas judant labai plonam elektronų srautui.

Neveikiamasis būtojo laiko dalyvis neteiktinas savaiminei ypatybei reikšti. Vartojamas **veikiamasis būtojo kartinio laiko dalyvis, (aukštesniojo laipsnio) būdvardis**.

- ✓ Susidariusį kompleksą rodo **padidėjęs (didesnis)** tirpalo klampis.
- ✗ Susidariusį kompleksą rodo **padidintas** tirpalo klampis.

• Veiksmai

Priešdėlinis veiksmažodis vengtinas, kai nereiškama veiksmo baigtis. Vartojamas **veiksmažodis be priešdėlio**.

- ✓ Keičiamas technologinis procesas, **diegiama** automatizuota gamyba, naudojamas hermetizavimas.
- ✗ Keičiamas technologinis procesas, **įdiegiama** automatizuota gamyba, taikomas hermetizavimas.

Veiksmažodinis daiktavardis su priešdėliu neteiktinas, veikėjų, įrankių bei prietaisų pavadinimams reikšti, įteigų priešdėlis neturi specialios reikšmės. Vartojamas **veiksmažodinis daiktavardis be priešdėlio**.

- ✓ Elektros prietaisus gaminančios įmonės gaminamų 50 m **ilgintuvų** kintamieji kaštai aprašomi funkcija $VC = 4Q^2$.
- ✗ Elektros prietaisus gaminančios įmonės gaminamų 50 m **prailgintuvų** kintamieji kaštai aprašomi funkcija $VC = 4Q^2$.

2 GRAMATINIS ŽODŽIŲ ĮFORMINIMAS

• Galūnės ir baigmenys

Būdvardžio galūnė *-asis* specialiojoje kalboje neteiktina. Vartojama galūnė *-usis*.

- ✓ Stačiajame trikampyje **smailiojo** kampo A trigonometrinės funkcijos.
- ✗ Stačiajame trikampyje **smailojo** kampo A trigonometrinės funkcijos.

Linksnių ir asmenų galūnės dalykinėje kalboje netrumpinamos.

- ✓ Amorfinės medžiagos yra sudarytos iš labai didelio skaičiaus chaotiškai **įvairiomis kryptimis** išsidėsčiusių struktūrinių dalelių.
- ✗ Amorfinės medžiagos yra sudarytos iš labai didelio skaičiaus chaotiškai **įvairiom kryptim** išsidėsčiusių struktūrinių dalelių.

• Linksniuojamosios ir nelinksniuojamosios formos

Nelinksniuojamoji forma neteiktina. Vartojama **linksniuojamoji forma**.

☒ Į PG/PC įtaisą, pvz., iš interneto , įkeliamas 79047707_LSim_LIB_V3_0_0.zip failas ir išsarchyvuojamas.	☒ Į PG/PC įtaisą, pvz., iš internet , įkeliamas 79047707_LSim_LIB_V3_0_0.zip failas ir išsarchyvuojamas.
☒ Kiviuose yra mineralinių medžiagų: kalio, kalcio, magnio, fosforo.	☒ Kivi yra mineralinių medžiagų: kalio, kalcio, magnio, fosforo.

• Veiksmažodžiai

Klaidingai vartojamos veiksmažodžių priesagos.

☒ Kas atsakingas už išnuomoto statybinio keltuvo techninę būklę?	☒ Kas atsakingas už išnuomuoto statybinio keltuvo techninę būklę?
☒ Šiam sandoriui įkainoti taikomi skaitmeniniai metodai.	☒ Šiam sandoriui įkainuoti taikomi skaitmeniniai metodai.

Medžiaga parengta remiantis:

1. *Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema „E. kalba“*. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/> (žiūrėta 2021-12-11).
2. **Miliūnaitė, R.** (sud.) (2004). *Kalbos patarimai. Kn.1. Gramatinės formos ir jų vartojimas*. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.